

Henryk Nikitin

1907-1956

Absolwent Wydziału Mechanicznego z 1930 r., starszy mechanik, uczestnik konwojów, mechanik na „Wolnej Polsce”.

Urodził się 2 maja 1907 r. w Kolonii Wilcze Pole, powiat Lublin (rodzice Bazyli i Maria).

W 1930 r. ukończył Wydział Mechaniczny Szkoły Morskiej w Tczewie, następnie odbył obowiązkowe przeszkolenie wojskowe. Pracował na statkach GAL-u i Polbrytu, w 1935 r. otrzymał dyplom mechanika II klasy¹.

W 1934 r. ożenił się w Gdyni z tczewianką Hildegardą Radzyńską z d. Grochowską, w 1937 r. urodził się Olgierd Janusz.

Wojna zastała go na „Batorym” i pływał na tym statku do kwietnia 1940 r. Od maja 1940 r. do listopada 1943 r. bez przerwy był II mechanikiem na „Pułaskim”. Otrzymał dłuższy urlop, gdy we wrześniu 1943 r. żona Hildegarda Nikitin wysłała z Montrealu do dyrekcji GAL-u pytanie, kiedy mąż dostanie urlop, bo ostatni raz widziała go w maju 1940 r. w Marsylii. Otrzymał więc zaległy, blisko roczny, urlop. W grudniu 1944 r. został asystentem I mechanika na s/s „Bałtyk”, następnie otrzymał angaż na „Sobieskiego”.

We wrześniu 1944 r. inspektor załogowy GAL-u kpt. Konstanty Kowalski poinformował Nikitina, że zostaje z nim rozwiązana umowa jako starszym mechanikiem na statkach pasażerskich – oferowane zostało mu stanowisko starszego mechanika na s/s „Borysław”: „Żałujemy, że tego Pan nie przyjął, gdyż w ten sposób uniemożliwił Pan dal-

szą swoją pracę w naszym Towarzystwie”².

Jeszcze do końca roku, od września do połowy listopada 1944 r., Henryk Nikitin był chiefem maszynowym na „Sobieskim”, a ostatnie miesiące roku – na „Batorym”. Od stycznia do czerwca 1945 r. był asystentem I mechanika na „Narwiku”, potem I mechanikiem na „Opolu”.

Do Polski nie wrócił, zamieszkał w Kanadzie. Ale gdy kpt. Jan Ćwikliński trzy lata po

zejściu z „Batorego” w Wielkiej Brytanii objął dowództwo „Wolnej Polski” – został na tym statku starszym mechanikiem.

W pierwszy „rejs ambasadorski” wysłała „Wolna Polska” z Nowego Jorku 14 stycznia 1956 r., po podniosłej uroczystości wciągnięcia na maszt flagi z atłasu, haftowanej złotą nicią. „Czterech marynarz i ja ze starszym oficerem Hilarym Mikoszą w szeregu, orkiestra gra hymn amerykańskich gospodarzy i potem «Jeszcze Polska nie zginęła» i na wietrze załopotał biały orzeł w złotej koronie”³.

Zmarł na tym statku 17 grudnia 1956 r., dzień przed wejściem do portu w Filadelfii z węgierskimi uchodźcami.

Kpt. Stefan Ciundziewicki – przewodniczący Związku Oficerów Polskiej Marynarki Handlowej w Ameryce relacjonował: „Czekaliśmy

¹ „Wiadomości Portu Gdynińskiego” 1935, nr 3, s. 14.

² Sąd Grodzki w Gdyni, Gdynia – Ameryka Linie Żeglugowe, akta osobowe.

³ „Okólnik” 1955, nr 77, s. 20-23.

⁴ „Okólnik” 1956, nr 81, s. 16-17.

na statek z niecierpliwością [...]. Pośpieszyliśmy z kolegą Stanisławem Guttem [abs. WN z 1940 r.], sekretarzem Związku Oficerów PMH do portu w Filadelfii⁴. W biurze Pułaski Transport Linę kapitan Jerzy Prokulski (abs. WN z 1923 r.) „zakomunikował nam bardzo smutną wiadomość. Oto kolega nasz, starszy mechanik Henryk Nikitin, umarł nagle na statku w czasie podróży na dzień przed przybyciem do portu.

Zrobiło to na nas ogromne wrażenie, każdego z nas dotknęła do żywego ta wiadomość o śmierci tak daleko od Kraju. [...] Weszliśmy do jego kabiny. Leżał na swej koi w mundurze z odznaczeniami z zeszłej wojny, twarz miał spokojną, jakby spał. Przyniesione kwiaty przez kolegów złożono przy jego głowie. [...] Umarł nagle w poniedziałek

17-go grudnia o 2-ej po południu, położył się na koję i raptem zabrakło mu tchu, a po kilku minutach zmarł. [...]

Zostanie pochowany w Kanadzie, zdala od Polski, którą tak kochał i dla której żył i pracował.

My wszyscy, jego koledzy i przyjaciele z Polskiej Marynarki Handlowej, pogrążeni w smutku, składamy wyrazy szczerego współczucia żonie i dwu synom zmarłego, przebywającym w Montrealu⁵.

„Mój ojciec powiedział nam, że Henryk Nikitin zawsze miał w kieszeni lekarstwa na serce, ale jakoś ich tam nie było w dniu śmierci” – napisała Alina Novak, córka Jana Nowosielskiego (abs. WM z 1930 r.), kolegi z tego samego kursu Szkoły Morskiej i ze statku „Wolna Polska”⁶.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; Wadim Konstanty Taniewski-Eliott, *Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945*, Gdańsk 1981; „Okólniki”, „Wiadomości Portu Gdynińskiego” 1935, nr 3.

5 Ibidem.

6 Korespondencja mailowa z 30.08.2021.